

ก้าวไปด้วยกัน...สู่ความเสมอภาคทางการศึกษา

EDQUITY MOVEMENT

ธันวาคม 2567-มกราคม 2568

EEF

THAILAND
ZERO
DROPOUT

พาเด็ก 3 แสนคน
ก้าวสู่เส้นทางการเรียนรู้
ที่เลือกได้

มกราคม

'เดือนของเด็กและครู'

สวัสดีปีใหม่ 2568

เวลาช่างหมุนไปอย่างรวดเร็ว เพียงไม่นานเราผ่านเทศกาลแห่งการเฉลิมฉลอง ส่งความสุขวันปีใหม่ให้แก่กันเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จนมาถึงเดือนมกราคมซึ่งเป็นเดือนที่มีความสำคัญทางด้านการศึกษามากในทุกๆ ปี

เสาร์ที่สองของเดือนมกราคมนั้นคือ 'วันเด็กแห่งชาติ'

วันที่ 16 มกราคมคือ 'วันครู'

ทั้งสองวันจึงทำให้เดือนมกราคมเป็นเดือนแห่งการศึกษาที่ล้วนเกี่ยวข้องกับเด็กและครูทั้งสิ้น

ที่สำคัญ วันเด็กแห่งชาติปีนี้ นับเป็นวันครบรอบ 1 ปี Thailand Zero Dropout ที่นายกรัฐมนตรี เศรษฐา ทวีสิน ได้ประกาศนโยบายดังกล่าวเพื่อมอบเป็นของขวัญแก่เด็กและเยาวชนไทยในปีที่ผ่านมา

ในโอกาสวันเด็กแห่งชาตินี้ กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ได้พาน้องๆ ตัวแทนเด็ก

นอกระบบเข้าพบนายกรัฐมนตรี แพทองธาร ชินวัตร เพื่อแสดงความขอบคุณรัฐบาลที่มองเห็นความสำคัญของปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และมองเห็นศักยภาพในตัวเด็กที่สามารถพัฒนาตนเองได้ รวมถึงสามารถเลือกเส้นทางการเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง

กสศ. มีพันธกิจสำคัญในการเหลียวหน้าทุกภาคส่วนร่วมขับเคลื่อนการส่งเสริมโอกาสทางการศึกษา พัฒนาคุณภาพครู และหน่วยจัดการเรียนรู้ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ผมจึงขอเชิญชวนทุกภาคส่วนร่วมเป็นเจ้าของและมีส่วนร่วมทำให้เดือนมกราคมเป็น 'เดือนของเด็กและครู' ที่จะคอยย้ำเตือนพวกเราทุกคน รวมไปถึงภาคีเครือข่ายทุกท่านว่า ในอีก 52 สัปดาห์นับจากนี้ เราจะยังคงเดินหน้าสานต่อการทำงานเพื่อเสริมสร้างความเสมอภาคและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาต่อไป และพร้อมจะขยายพื้นที่การทำงานช่วยเหลือเด็กนอกระบบให้ครบทั้ง 77 จังหวัด

ในปี 2568 นี้ กสศ. อยากชวนฉายสปอตไลท์ให้ความสำคัญไปที่ 'เด็กเยาวชนนอกระบบการศึกษา' ค้นหาเสียงที่ไม่มีใครได้ยิน พาพวกเขากลับเข้าสู่เส้น

ทางการศึกษา ปลุกพลังให้พวกเขาได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพ ตามเป้าหมายของ Thailand Zero Dropout ที่โครงการนี้ได้ถูกยกเป็นวาระระดับชาติดำเนินการในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา

ตลอดระยะเวลาของโครงการ Thailand Zero Dropout เราพบว่า เมื่อเทียบจากปี 2566 ที่ประเทศไทยมีเด็กนอกระบบการศึกษากว่า 1.02 ล้านคน จากความพยายามในการค้นหาและให้การช่วยเหลือโดยอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่าย จนทำให้ปีการศึกษา 2567 ที่ผ่านมา มีเด็กนอกระบบการศึกษาสามารถกลับเข้าสู่ระบบการศึกษาแล้ว 304,082 คน หรือคิดเป็น 29 เปอร์เซ็นต์จากเด็กทั้งหมด โดยจากข้อมูลล่าสุด ณ เดือนธันวาคม 2567 จำนวนเด็กเยาวชนที่ไม่มีรายชื่อในระบบการศึกษาลดลงมาเหลือจำนวนทั้งสิ้น 982,304 คน แบ่งเป็นช่วงวัยก่อนการศึกษาภาคบังคับ 279,296 คน อยู่ระหว่างการศึกษภาคบังคับ 387,591 คน และหลังการศึกษาภาคบังคับ 315,417 คน

ตัวเลขเช่นนี้แสดงให้เห็นถึงความพยายามอย่างแข็งขันของภาคีเครือข่ายทั่วประเทศ ในการเข้าไปสำรวจ

//

กสศ. และภาคีมีข้อสรุปว่า การจะทำงานให้ลุล่วงได้ จำเป็นต้องมีสองสิ่งดำเนินไปควบคู่กัน หนึ่ง คือการ ‘ระดมสมอง’ เพื่อจัดการปัญหา และสอง คือใช้ ‘หัวใจ’ เพื่อทำความเข้าใจเด็กๆ เพราะหากมองตัวเลขเป็นตัวตั้ง แล้วใช้เพียงการจัดการ โดยไม่เอาหัวใจลงไปจับกับสถานการณ์ที่เด็กเผชิญอยู่ เราจะไม่มีหนทางเลยที่จะ ทำให้เด็กเยาวชนทุกคน เข้าสู่การเรียนรู้ที่เหมาะสม กับบริบทชีวิตของแต่ละคน ได้จริง

//

ค้นหาและพาพวกเขากลับมา เนื่องจากกระบวนการทั้งหมดนี้ต้องเริ่มจากการสร้างระบบฐานข้อมูลที่เชื่อถือได้ นำไปสู่การวิเคราะห์ สังเคราะห์ ก่อนที่จะสกัดออกมาเป็นแนวทางปฏิบัติ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด ด้วยความเชื่อของผมที่ว่า “การพาน้องๆ เด็กนอกระบบกลับเข้าสู่เส้นทางการศึกษา เราจำเป็นต้องทำความเข้าใจว่า อะไรคือสาเหตุที่ทำให้พวกเขาหลุดออกจากระบบ และการสนับสนุนแบบใดที่จะช่วยเพิ่มโอกาสให้พวกเขาเข้าถึงการศึกษาได้มากขึ้น นอกจากนี้เรายังต้องพยายามป้องกันปัญหาการหลุดออกจากระบบการศึกษาของเด็กกลุ่มใหม่ให้ดียิ่งขึ้นต่อไปด้วยเช่นกัน”

ข้อค้นพบจากการทำงานในหลายพื้นที่พบว่า การหลุดออกจากระบบการศึกษามาจากเหตุปัจจัยที่หลากหลาย เช่น ความยากจน ความรุนแรงในครอบครัว ยาเสพติด และสภาพแวดล้อมทางสังคม อีกทั้งระบบการศึกษาที่ไม่ตอบสนองต่อความแตกต่างหลากหลายของเด็ก ไม่มีความยืดหยุ่นมากพอ ต่อโจทย์การดำรงชีวิต ทำให้หลายคนต้องจำใจเดินออกนอกเส้นทางการศึกษาในที่สุด

การทำความเข้าใจเด็กนอกระบบการศึกษาเหล่านี้ จำเป็นต้องร่วมมือจากทุกฝ่ายโดยเฉพาะในระดับท้องถิ่นที่ทำงานใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด หน่วยงานในพื้นที่ต้องเข้าไปรับฟังเสียงสะท้อนจากพวกเขา ช่วยเหลือพวกเขา สร้างพื้นที่ปลอดภัยให้พวกเขา พร้อมส่งมอบโอกาสทางการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทชีวิต เพื่อให้พวกเขาได้เรียนรู้ เติบโต และเคารพในคุณค่าของตนเอง

แม้ว่างานที่พวกเราทำอยู่นั้นจะยากลำบากเพียงใด แต่อย่างน้อยในช่วงเวลา 1 ปีที่ผ่านมา เราสามารถวางอิฐก้อนแรกสำเร็จแล้ว และในปี 2568 นี้ เราจะอัปเดตสถานการณ์เด็กนอกระบบในเชิงลึกมากขึ้น ทั้งในแง่สถิติตัวเลขและมีติปัญหาต่างๆ ที่เด็กนอกระบบต้องเผชิญ เพื่อสังเคราะห์ข้อมูลและหาแนวทางช่วยเหลือเล็กๆ เหล่านี้อย่างทั่วถึง ถ้วนหน้าเสมอภาคกัน

กสศ. และภาคีมีข้อสรุปว่าการจะทำงานให้ลุล่วงได้ จำเป็นต้องมีสองสิ่งดำเนินไปควบคู่กัน หนึ่ง คือการ ‘ระดมสมอง’ เพื่อจัดการปัญหา และสอง คือใช้ ‘หัวใจ’ เพื่อทำความเข้าใจเด็กๆ เพราะหากมองตัวเลข

เป็นตัวตั้ง แล้วใช้เพียงการจัดการโดยไม่เอาหัวใจลงไปจับกับสถานการณ์ที่เด็กเผชิญอยู่ เราจะไม่มีหนทางเลยที่จะทำให้เด็กเยาวชนทุกคนเข้าสู่การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทชีวิตของแต่ละคนได้จริง

เรายังมีความหวังว่า โครงการ Thailand Zero Dropout จะยังคงเดินทางต่อไปจนถึงเป้าหมายสุดท้ายไม่ว่าใกล้หรือไกล นั่นคือ เด็กทุกคนต้องได้เรียน

เพราะพันธกิจของเราคือ การสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา สร้างระบบนิเวศที่ไม่ผลักเด็กออกนอกระบบ

ก้าวสู่ปี 2568 ไปด้วยกัน...
สร้างโอกาสทางการศึกษาเพื่อเด็กนอกระบบ

ไกรยศ ภัทรทรา

ส่งมอบความสุข สานต่อความฝัน

วันเด็กแห่งชาติ 2568
เด็กทุกคนล้วนมีแสงในตัวเอง

วันเด็กแห่งชาติ 2568 กสศ. พาน้องๆ เยาวชนที่เลือกเส้นทางการเรียนรู้ด้วยตัวเอง เข้าพบนายกรัฐมนตรี แพทองธาร ชินวัตร ที่ทำเนียบรัฐบาล เด็กๆ เหล่านี้ไม่ได้มาพบ นายกรัฐมนตรีเพียงเพื่อถ่ายภาพเป็นที่ระลึก ทุกก้าวของน้องๆ ที่เราจงมือพากันไป มีความหมายว่า โอกาสทางการศึกษาที่เสมอภาค เท่าเทียม ต้องเป็นของเด็กทุกคน

“จากนี้ เสียงของน้องๆ จะถูกได้ยินอย่างเข้าอกเข้าใจ ชีวิตของเด็กทุกคนจะต้องถูกมองเห็น ทุกฝ่ายจะช่วยกันค้นหา พื้นฟู โอบกอด เป็นพื้นที่ปลอดภัยทั้งกายและใจ สร้างเส้นทางการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น ตอบโจทย์ชีวิต มีหลักประกันโอกาสทางการศึกษา”

กสศ. ขอขอบคุณนายกรัฐมนตรี รัฐบาล และทุกภาคส่วนที่ร่วมกันให้ความสำคัญ เพราะเราเชื่อมั่นในศักยภาพของเด็กทุกคน และโอกาสทางการเรียนรู้และพัฒนาตัวเองอย่างเต็มศักยภาพคือสิทธิของเด็กทุกคนเช่นกัน

ขอบคุณเด็กทุกคนที่เป็นพลังขับเคลื่อนให้กับเรา

“ รัฐบาลจะผลักดันนโยบาย Thailand Zero Dropout เด็กทุกคนต้องได้เรียน เพื่อนหาและช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่หลุดจากระบบการศึกษา จาก 25 จังหวัด ในปี 2567 เป็น 77 จังหวัดทั่วประเทศ รวมทั้งส่งเสริมให้เด็กๆ ได้เรียนรู้ในระบบการศึกษาที่ยืดหยุ่น ได้มีทางเลือกที่ตอบโจทย์ชีวิต มีโอกาสพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ควบคู่กับการทำงาน มีรายได้เสริมในระหว่างการศึกษา หรือ Learn to Earn ให้สมกับที่ประเทศไทยเป็นพื้นที่แห่งโอกาสของทุกคนอย่างเสมอภาค และเท่าเทียมอย่างแท้จริง ”

“ นายกฯ ประกาศรัฐบาลเดินหน้าช่วยเหลือเด็กนอกระบบทั้ง 77 จังหวัด ผ่านนโยบาย Thailand Zero Dropout ”

INSIDE OUT & OUTSIDE IN

Thailand Zero Dropout ค้นหา-เข้าถึง-เข้าใจ ปัญหาหลากหลาย ของเด็กนอกระบบ

มาตรการ 'Thailand Zero Dropout' เข้มข้นและชัดเจนเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น นับจากวันเด็กแห่งชาติ ปี 2567 ที่รัฐบาลประกาศมาตรการลดความเหลื่อมทางการศึกษา พัฒนาระบบการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่นเพื่อพาน้องๆเยาวชนกลับเข้าสู่เส้นทางการเรียนรู้อย่างเสมอภาคและเท่าเทียม

เริ่มต้นปีใหม่ 2568 กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) พร้อมเดินทางฝ่าฝักดันมาตรการ Thailand Zero Dropout อย่างต่อเนื่องตามเป้าหมาย 'เด็กทุกคนต้องได้เรียน'

ประเดิมงานแรกของปีนี้ กสศ. จัดสัมมนาพิเศษหัวข้อ 'Exclusive Seminar ถอดรหัสการช่วยเหลือเด็กนอกระบบ ข้อค้นพบจากชีวิตจริงและปมปัญหาที่ทุกฝ่ายต้องช่วยกันแก้' เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2568 โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาาร่วมนำเสนอข้อค้นพบจากศึกษาวิจัยปัญหาของเด็กนอกระบบการศึกษา เพื่อร่วมกำหนดทิศทางการทำงานในก้าวต่อไป

‘เพราะมองหา จึงมองเห็น’ ความก้าวหน้าของมาตรการ Thailand Zero Dropout

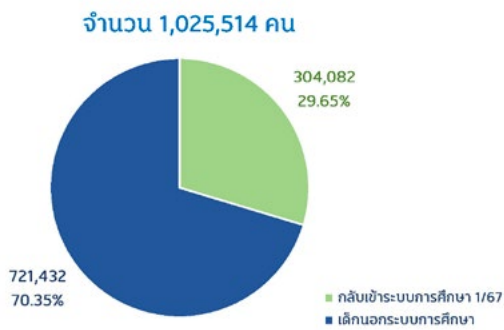
Thailand Zero Dropout เริ่มต้นจากกระบวนการค้นหาเด็กนอกระบบ โดยเชื่อมโยงข้อมูลประชากรจากทะเบียนราษฎร์ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และระบบฐานข้อมูลกลางของกระทรวงศึกษาธิการ (Education Data Center: EDC) นำมาสู่การประมวลผลเป็นฐานข้อมูลเด็กและเยาวชนนอกระบบ 1,025,514 ล้านคน ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของภารกิจครั้งนี้

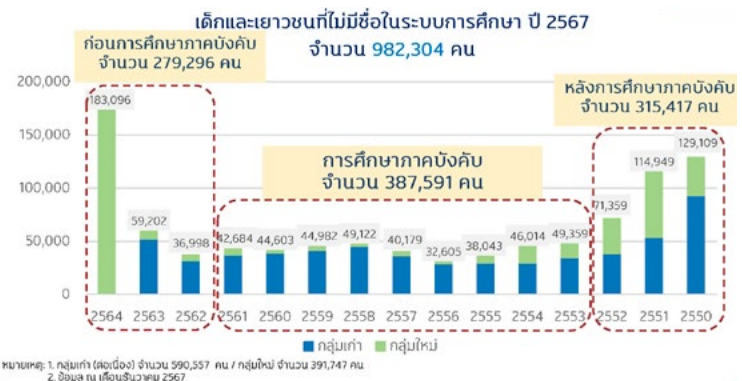
ดร.ไกรยส ภัทราวาท ผู้จัดการ กสศ. เปิดสถิติข้อมูลความก้าวหน้าของมาตรการ Thailand Zero Dropout ตลอดระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมาว่า หลังจากค้นพบตัวเลขเด็กนอกระบบการศึกษากว่า 1,025,514 ล้านคน กสศ. และภาคีเครือข่ายได้ติดตามให้การช่วยเหลือโดยอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่าย จนทำให้ปีการศึกษา 2567 มีเด็กนอกระบบการศึกษาสามารถกลับเข้าสู่ระบบการศึกษาได้แล้ว 304,082 คน หรือคิดเป็น 29 เปอร์เซ็นต์ จากเด็กทั้งหมดที่ไม่มีรายชื่อในระบบการศึกษา

การสำรวจข้อมูลล่าสุด ณ เดือนธันวาคม 2567 มีเด็กและเยาวชนที่ไม่มีรายชื่อในระบบการศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 982,304 คน แบ่งเป็นช่วงวัยก่อนการศึกษาภาคบังคับ 279,296 คน อยู่ระหว่างการศึกษภาคบังคับ 387,591 คน และหลังการศึกษาภาคบังคับ 315,417 คน

จำนวนเด็กและเยาวชนที่ไม่มีชื่อในระบบการศึกษา ปี 2566

เด็กและเยาวชนที่ไม่มีชื่อในระบบการศึกษา ปี 2567

ในปี 2568 นี้ กสศ. จะยังคงเดินหน้าทำงานอย่างต่อเนื่องบนสโลแกนว่า ‘เพราะมองหา จึงมองเห็น’ พร้อมตั้งโจทย์เพิ่มเติมว่า ไม่เพียงจะต้องสำรวจและค้นพบเด็กนอกระบบการศึกษาเท่านั้น แต่จะต้องทำความเข้าใจความแตกต่างซับซ้อนของเหตุและปัจจัยที่ทำให้พวกเขาต้องหลุดออกนอกระบบ โดยใช้ศาสตร์และศิลป์เชิงสังคมวิทยาในการเข้าถึงตัวเด็ก ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล ผ่านการทำงานในพื้นที่ร่วมกับเครือข่ายภาคี อาสาสมัครองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมไปถึงภาคเอกชน

“ทุกๆ ปีจะมีเด็กขยับเข้าและขยับออกจากระบบการศึกษาด้วยสาเหตุต่างๆ จึงเป็นโจทย์ใหญ่ว่า ไม่เพียงแค่มองหาและค้นพบพวกเขาเพียงอย่างเดียวเท่านั้น พวกเราจะต้องมุ่งเน้นไปที่การจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และใช้หัวใจเพื่อทำความเข้าใจเด็กๆ เพื่อให้พวกเขาเหล่านี้ไม่หลุดออกจากระบบการศึกษาอีก” ผู้จัดการ กสศ. กล่าว

การพาเด็กๆ กลับเข้าสู่เส้นทางการเรียนรู้ต้องทำคู่ขนานไปกับมาตรการ ‘ป้องกัน’ การหลุดออกจากระบบมากกว่านั้น ต้องออกแบบคิดค้นนวัตกรรมการศึกษาที่เหมาะสมกับความแตกต่างหลากหลายของเด็กแต่ละคน โดยเฉพาะการจัดการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นมากพอที่จะทำให้พวกเขาได้เรียนรู้ตามศักยภาพ

“การศึกษาที่เอาเด็กเข้าไปไว้ในห้องสี่เหลี่ยม คือการศึกษาแห่งศตวรรษที่ 20 แต่การศึกษาแห่งอนาคต ต้องวางอยู่บนความหลากหลายแตกต่างของเด็กๆ เป็นการศึกษาที่ดึงศักยภาพในตัวเด็กออกมา สร้างเพชรเม็ดงามที่นำภาคภูมิใจมาใช้การศึกษาที่มุ่งเน้นการผลิตแรงงานเพื่อป้อนเข้าสู่ระบบสายพานการทำงานเหมือนเมื่อศตวรรษที่ผ่านมาอีกต่อไป”

ในภาพใหญ่จึงเกิดคำถามขึ้นว่า ระบบการศึกษาไทยจะเป็นระบบการศึกษาที่มีความยืดหยุ่น ปรับตัวไปพร้อมกับความเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคตข้างหน้าได้หรือไม่ เด็กจะสามารถเข้าเรียนในรูปแบบการศึกษาใหม่ๆ ที่ไม่ได้มีเพียงห้องเรียนในโรงเรียนเท่านั้นได้หรือไม่ เพราะหากสิ่งเหล่านี้ไม่เปลี่ยนแปลง เด็กจำนวนมากจะต้องหลุดออกจากระบบการศึกษาไปอีก เพราะพวกเขามองไม่เห็นอนาคตและคุณค่าของตนเองในระบบการศึกษาแบบเดิม

ดังนั้น การทำงานต่อเนื่องจากปีที่ผ่านมาสู่ปี 2568 ต้องอาศัย ‘หัวใจ’ ในการทำงานเพื่อเด็ก การเข้าถึงและรับรู้ปัญหาของเด็กแต่ละคนจะทำให้เราเข้าใจปัญหาอย่างถ่องแท้ที่จะนำไปสู่การแก้ไขในระยะยาว

แม้จะไม่ใช่วางง่ายก็ตาม แต่เพื่อการสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษา ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำ และความยากจนข้ามรุ่น พันธกิจของ กสศ. เช่นนี้ จึงเป็นหลักของเราที่จะต้องดำเนินการอย่างแข็งขัน เพื่อให้บรรลุผลอย่างต่อเนื่องมากที่สุด

ชีวิตบนโลกความจริงของเด็กนอกระบบการศึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ลือชัย ศรีเงินยวง อนุกรรมการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและพัฒนาเยาวชนและแรงงานนอกระบบ กสศ. กล่าวว่า การทำงานเรื่องเด็กเยาวชนนอกระบบ จำเป็นต้องทำความเข้าใจข้อเท็จจริงของปัญหาเด็ก เยาวชน และครอบครัว รวมถึงวิกฤตการณ์ทางสังคมในทุกๆ มิติ

ข้อสังเกตประการแรก สังคมมีข้อจำกัดในการเข้าถึงความซับซ้อนของปัญหา เพราะยังคงมองปัญหาแบบแยกส่วน ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อทั้งวิถีคิดและวิธีการในการแก้ปัญหา

ประการที่สอง การมองปัญหาในระดับผิวเผิน หรือติดอยู่เพียงระดับผิวหน้า แต่ไม่สามารถมองลึกไปถึงยารากของปัญหา รวมถึงไม่สามารถเชื่อมโยงไปถึงโครงสร้างสังคม นโยบาย ตลอดจนบริบทชีวิตของเด็กแต่ละคนที่แตกต่างกัน เช่น ปัญหาเด็กอาชิวะตักัน เรามองเห็นเพียงพฤติกรรมความรุนแรง แต่มองไม่เห็นรากของปัญหาที่ลึกไปกว่านั้น ดังนั้น โจทย์สำคัญอยู่ที่ว่าอย่างไรจึงจะสามารถสื่อสารให้สังคมรับรู้ได้ถึงสิ่งที่อยู่ลึกกว่าระดับผิวหน้า

ประการที่สาม การค้นหาเครื่องมือในการเข้าถึงข้อเท็จจริง ทำอย่างไรจึงจะเข้าถึงความคิดจิตใจของเด็กนอกระบบหรือเด็กชายขอบ โดยไม่ใช้กรอบความคิดอื่นมาตัดสิน เปรียบเหมือนกับการมองเข้าไปในพื้นที่ป่าซึ่งเต็มไปด้วยต้นไม้มากมาย หลากหลายชนิด และมีองค์ประกอบของสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน

“ปัญหาของเด็กแต่ละคนมีความซับซ้อนหลายมิติ เด็กบางคนเคยถูกทำร้าย ถูกทอดทิ้ง กลายเป็นปมบาดแผลทางใจ (trauma) และเป็นความจริงเชิงประสบการณ์ที่ยากจะถ่ายทอดให้สังคมเข้าใจโดยไม่เข้าไปตัดสิน ขณะที่ทักษะของสังคมมองว่าเด็กที่เผชิญปัญหาเหล่านี้เป็นเพียงคนส่วนน้อย ซึ่งนโยบายการแก้ปัญหาจะมุ่งไปที่คนส่วนใหญ่ ทำให้เด็กเหล่านั้นถูกมองข้ามหรือลดความสำคัญลงไป ด้วยเหตุนี้เด็กแต่ละคนจึงสามารถเป็นได้ทั้งระเบิดเวลา หรือในทางกลับกันก็สามารถเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าต่อสังคมได้เช่นกัน”

รศ.ดร.ลือชัย กล่าวว่า สังคมส่วนใหญ่มักมองปัญหาเด็กเยาวชนนอกระบบการ

ศึกษาในระดับจุลภาคหรือเชิงปัจเจก มากกว่าจะมองว่าเด็กเหล่านี้มาจากผลผลิตของสังคมอย่างไร และเมื่อมองลงลึกในรายละเอียดจะพบว่า เด็กเยาวชนเหล่านี้ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวหย่าร้าง หรือครอบครัวที่มีพ่อแม่วัยรุ่น ต้องไปทำงานต่างถิ่นและทิ้งลูกให้อยู่กับผู้สูงอายุเพียงลำพัง กลายเป็นการสืบทอดวงจรปัญหาที่ไม่สิ้นสุด เหล่านี้ล้วนเป็นประเด็นเชิงโครงสร้างทั้งสิ้น ดังนั้นจึงไม่ควรแก้ปัญหาเฉพาะที่ตัวเด็กเพียงอย่างเดียว

“ชีวิตของเด็กคือภาพสะท้อนท่าทีหรือพฤติกรรมของผู้ใหญ่ สังคมเป็นอย่างไรเด็กก็เป็นเช่นนั้น การทำความเข้าใจถึงความสลับซับซ้อนของปัญหาจึงเป็นเรื่องสำคัญ”

รศ.ดร.ลือชัย กล่าวด้วยว่า การจำแนกเด็กออกเป็นกลุ่มๆ แยกขาดจากกัน ทำให้เรามองไม่เห็นความเป็นจริง เพราะในห้องเรียนหนึ่งล้วนประกอบไปด้วยเด็กหลายสเปกตรัม จึงไม่ควรกำหนดนิยามความสำเร็จของชีวิตเพียงมาตรฐานเดียว

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การแก้ปัญหาเด็กนอกระบบอย่างยั่งยืน คือการออกแบบกระบวนการช่วยเหลือประคับประคองให้เด็กกลุ่มนี้ก้าวข้ามช่วงชีวิต และได้รับโอกาสเรียนรู้และพัฒนาตนเอง เริ่มจากสร้างกระบวนการค้นหา เข้าถึง โดยมีกลไกเชิงพื้นที่ที่เชื่อมโยงเครือข่ายในการค้นหาตัวเด็ก เพราะลำพังหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งไม่สามารถทำได้ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจึงต้องร่วมกันสร้างระบบนิเวศใหม่ เป็นพื้นที่ที่เด็กรู้สึกปลอดภัย และเป็นพื้นที่เรียนรู้ที่เข้าถึงได้โดยไม่มีเงื่อนไข ปราศจากการตีตรา ตัดสิน และเลือกปฏิบัติ รวมถึงมีระบบการศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลาย

9 กรณีศึกษา หลากมิติปัญหาของเด็กนอกระบบ

ทรงวุฒิ อัศวฤกษ์ชาติ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเด็กนอกระบบ กสศ. กล่าวถึงความซับซ้อนของการทำงานกับเยาวชนนอกระบบการศึกษาว่า หัวใจหลักคือการสร้างความคุ้นเคย ความไว้วางใจ เพื่อให้เกิดการเปิดใจระหว่างกัน ซึ่งเป็นเรื่องจำเป็นที่คณะทำงานต้องปรับทัศนคติ นอกจากนั้นยังต้องพร้อมทุ่มเทเวลา เพราะเด็กแต่ละคนมีบริบทปัญหาที่แตกต่างกัน หลายคนมีบาดแผลทางจิตใจที่รุนแรง ฉะนั้นท่าทีการเข้าหาเด็กๆ จึงเป็นประเด็นแรกสุดที่ต้องคำนึงถึง

“เราไม่อาจเปิดประตูไปสู่เด็กๆ ได้ หากไม่มีทัศนคติที่เปิดกว้างยอมรับ และต้องไม่ตีตราตัดสินเด็กคนใดคนหนึ่งจากเพียงลักษณะทางกายภาพหรือภาษาที่ใช้สื่อสาร ถ้าเราเปิดใจมองและเคารพว่าเด็กทุกคนคือมนุษย์คนหนึ่ง เราจะมองผ่านความไม่พึงประสงค์ทั้งหมดนั้นไปได้ แล้วเมื่อนั้นการก่อร่างความสัมพันธ์จึงเกิดขึ้น จากนั้นจึงค่อยๆ สื่อสารจากภายนอกไปถึงภายใน ทำให้เราเข้าถึงเรื่องราวที่ซ่อนอยู่ในตัวเขา”

ทรงวุฒิ ให้ความเห็นว่า จุดร่วมอย่างหนึ่งจากหลายกรณีศึกษาที่คณะวิจัยค้นพบก็คือ เด็กนอกระบบการศึกษา มักมีภาวะที่เรียกว่า ‘ภาวะชะงักงันในการเติบโตทางการเรียนรู้’ ซึ่งเป็นผลจากบาดแผลเรื้อรังทางจิตใจ ขณะเดียวกันยังพบว่า เด็กจำนวนหนึ่งก็มีความต้องการที่จะกลับเข้าสู่เส้นทางการศึกษาหากได้รับโอกาสที่เหมาะสม

ถัดจากนี้เป็นตัวอย่าง 9 กรณีศึกษา ที่คณะวิจัยได้สำรวจปัญหาเพื่อถอดรหัสการช่วยเหลือเด็กนอกระบบ

กรณีที่ 1

อิสราภาพ ความจริง ความฝัน ฟองสบู่

“หนูโตมาในครอบครัวที่พ่อเป็นทหาร แม่เป็นพนักงานต้อนรับในโรงแรม ครอบครัวหนูสมบูรณ์พร้อม เสียอย่างเดียว พ่อหนูเจ้าระเบียบและเข้มงวดมาก พ่อจะใช้การลงโทษที่รุนแรง ไม่ว่าจะความผิดจะเล็กน้อยแค่ไหนก็ตาม เช่น เล่นเสียงดังก็โดนตี ทำบ้านเลอะเทอะก็โดนตี ไม่รักษาเวลาก็โดนตี”

จอย (นามสมมติ) แม่วัยรุ่นอายุย่าง 20 ปี เล่าถึงช่วงวัยเด็กว่า ตอนอายุ 13 ปี เธอหนีเที่ยวไปกับเพื่อนเป็นครั้งแรก เธอรู้สึกมีความสุขมาก เหมือนได้รับอิสราภาพ ได้ หัวเราะเสียงดัง ร้องเพลง ทำอะไรก็ได้เมื่ออยู่นอกบ้าน จึงหนีออกไปทุกครั้งที่มีโอกาส และเริ่มมีความรักกับผู้หญิงด้วยกัน

“หนูชอบอิสราภาพมากๆ พ่อก็ยังทำโทษหนูด้วยความรุนแรงทุกครั้ง แต่ก็หยุดหนูไม่ได้ จนเข้า ม.3 หนูเริ่มอยากลองรักกับผู้ชาย ตอนนั้นอายุ 15 ปี แล้ว หนูย้ายมาอยู่บ้านของแฟน อยู่กินกันและก็ไปโรงเรียนด้วยกัน คิดว่าจะเรียนไปจนถึงมหาวิทยาลัย แต่ความฝันก็เป็นได้แค่นี้...”

เมื่อโรงเรียนทราบข่าว เด็ก 2 คนนี้แต่งงานกัน ครูฝ่ายปกครองจะคอยพูดเสมอว่าให้ออกไปหางานทำเถอะ อย่ามาเรียนอีกเลย โรงเรียนจะเสียชื่อเสียง

กระทั่งเทอมแรกของ ม.3 เธอก็ท้อง ครูผู้หญิงพูดในห้องเรียนซึ่งมีเพื่อนอยู่เต็มห้องว่า “เธอมันผู้หญิงสำหรับสอน” เหตุการณ์ครั้งนั้นทำให้จอยโกรธจนควบคุมตัวเองไม่ได้ จึงเข้าไปทำร้ายครู และทำให้เธอโดนไล่ออก

ความฝันที่จะจบ ม.3 ของจอยหายวับไปเหมือนฟองสบู่ แต่ฟองสบู่แตกไปก็เกิดใหม่ได้ จอยคิดเช่นนั้น โดยเข้าเรียน กศน. และเข้าร่วมโครงการฟื้นฟูของกลุ่มพ่อแม่วัยรุ่น ตั้งหลักกับชีวิตใหม่อีกครั้ง

ประตูบานแรกที่คนทำงานด้านเด็กและเยาวชนต้องเข้าใจคือ เรื่องอคติและการตัดสินตีตรา การทำงานของหน่วยที่เลี้ยงจึงเน้นเรื่องสุขภาพจิตและความมั่นคงทางอารมณ์ เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้เรื่องอื่นๆ

กรณีที่ 2

สิทธิ โอกาส ของเด็กชาติพันธุ์ และพื้นที่ยาเสพติดชายแดน

ระยะทางกว่า 125 กิโลเมตร จากอำเภอเมืองเชียงใหม่ ถึงบ้านกองฝักบั้ง ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว หมู่บ้านบนแนวชายแดนไทย-พม่าที่ถูกตีตราว่าเป็น ‘หมู่บ้านคนค้ายา’ และถูกรัฐนิยามให้เป็นพื้นที่สีแดงตั้งแต่ปี 2548

อิงเน (นามสมมติ) เด็กหนุ่มชาวลาหู่ เขามีแม่ติดฝิ่น พ่อตายตั้งแต่เขายังเด็ก ทางเลือกเดียวที่เขาทำได้คือ การทำงานเพื่อแลกกับเงินให้ชีวิตอยู่รอด เขาไม่เคยได้สัมผัสกับ ‘ชีวิตวัยรุ่น’ และ ‘การเรียน’

ชีวิตพลิกผันเมื่อน้องสาวนำลูกที่เกิดจากความไม่พร้อม เพราะไปขายบริการทางเพศในเมืองมาฝากให้เลี้ยง ภาระทั้งหมดจึงต้องตกอยู่กับเขา ด้วย 2 ชีวิตที่ต้องดูแล คือแม่ที่เคยติดฝิ่น กับหลานชายวัย 5 ขวบ การหาเงินจากการรับจ้างเพียงอย่างเดียวจึงไม่เพียงพอ เขาต้องใช้ยาบ้าเพื่อให้ตัวเองมีแรงมากขึ้น มีกำลังทำงานเพิ่มขึ้น

สุดท้ายอิงเนต้องเข้ารับการบำบัดยาเสพติด โดยมีพี่เลี้ยงโครงการให้การช่วยเหลือ ความท้าทายของโครงการคือ การเปลี่ยนแปลงนิเวศรอบตัวเด็ก การปรับทัศนคติของเจ้าหน้าที่รัฐต่อการมองคนในพื้นที่เป็นเพียงพลเมืองชั้นสอง การเพิ่มพื้นที่ปลอดภัยในชุมชน เปิดโอกาสให้เด็กได้มีพื้นที่แสดงออก คนในชุมชนพร้อมรับฟังปัญหา

กรณีที่ 3

คนจนเมือง...กับชีวิตที่อยากหลุดพ้น

ท่ามกลางความเจริญของอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ยังมีชุมชนเล็กๆ แห่งหนึ่งเป็นภาพหลังฉากของความเจริญ คือ ‘ชุมชนริมทางรถไฟ’

เอ (นามสมมติ) อายุย่างเข้า 16 ปี เพศตามใบเกิดคือเพศชาย แต่สิ่งที่เธอเป็นผู้หญิง

เธออาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ริมทางรถไฟ ทำงานรับจ้างทั่วไป เช่น รับจ้างปอกพริก ปอกกระเทียม รับจ้างขนของ ขยายขนม ขยายปลาที่ตลาด หรือรับจ้างอะไรก็ได้ ขอให้ได้เงิน นอกจากงานรับจ้างในตลาดแล้ว เธอยังช่วยงานบ้านต่างๆ เช่น ล้างถ้วย ล้างจาน กวาดบ้าน ทำทุกอย่าง และดูแลน้องชาย

ในวันที่ที่ทำงาน กสศ. ลงไปพบเอ หน้าตาของเธออิดโรย เหนื่อยล้า เพราะเพิ่งได้นอนไป 2 ชั่วโมง

เธอเล่าว่าทำงานตั้งแต่ 8 โมงเช้าของเมื่อวาน จนถึง 10 โมงของวันนี้ นั่นหมายถึง 26 ชั่วโมง ที่เธอต้องทำงานอย่างต่อเนื่อง

“ชีวิตมันไปได้ไม่ไกลกว่านี้หรอกพี่ ถ้าเรายังอยู่ตรงนี้ หนูมีความฝันว่า วันหนึ่งหนูจะได้ออกไปจากชุมชนแห่งนี้นะ แต่ก็นั่นแหละ ตอนนี้อะป.6 เอง ...แต่ถ้ามีโอกาสได้เรียนไปด้วย ได้ทำงานช่วยเหลือที่บ้านไปด้วย และได้มีวุฒิด้วย หนูว่ามันดีมากเลยนะ”

หลังจากนั้น เธอได้เข้าร่วมกิจกรรมกับโครงการ ‘การจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริม Growth Mindset และเป้าหมายชีวิตของเยาวชนนอกระบบการศึกษา’ ของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สนับสนุนโดย กสศ. ทำให้เธอเริ่มมองเห็นเป้าหมายในชีวิตชัดเจนขึ้น ขอเพียงได้รับโอกาสในการพัฒนาตนเอง

กรณีที่ 4

เด็กหญิงผู้มีแสงเปล่งประกายและความฝัน

แอน (นามสมมติ) อายุ 15 ปี ชีวิตของเธอเกิดและเติบโตมาในบ้านที่มีพ่อ แม่ และ พี่ ๓ คน เป็นความปกติทั่วไป

“หนูโตมากับสิ่งที่หนูไม่เข้าใจและความหวาดกลัว พี่ของหนูเป็นเด็กพิเศษ เขามีอาการทำร้ายคนอื่น ทำร้ายตัวเอง ช้ำร้ายไปกว่านั้น พ่อก็ทุบตีแม่ ทุบตีพี่ และบางครั้งก็ทุบตีหนู เป็นแบบนี้เรื่อยมา ตอนหนูเด็กๆ หนูไม่เข้าใจว่ามันเกิดอะไรขึ้น หนูรู้แค่ว่าหนูกลัวพ่อ กลัวพี่ชาย และกลัวความมืดมาก

“วันหนึ่งแม่ตัดสินใจว่าบ้านเราไม่ต้องมีพ่ออยู่ก็ได้นะ แล้วพ่อก็ออกไปจากครอบครัว หนูต้องเรียนหนังสืออยู่ที่บ้าน แม่บอกว่าไม่ต้องไปโรงเรียนหรอก ไม่มีประโยชน์ แต่ในความคิดหนู หนูว่าแม่น่าจะป็นห่วงหนู เป็นห่วงพี่

“หนูไม่มีเพื่อน หนูชอบร้องเพลง ชอบวาดรูป เล่นและเรียนรู้โดยลำพัง หนูอยากเป็นเหมือนพี่ๆ ในทีวี อยากไปร้องเพลงให้คนอื่นฟัง อยากพากย์การ์ตูน อยากแสดงละคร ให้แม่นั่งดูหนูอยู่ในทีวี”

จากโลกที่มีเพียงแม่และพี่ชาย แอนได้เริ่มรู้จักกับศูนย์การเรียนรู้มอนแสงดาว ที่แห่งนี้มีครูที่ทำให้เธอวางใจ กล้าที่จะเปิดเผยความทุกข์ แบ่งปันความรู้สึก โลกของการเรียนรู้ที่นี่เปิดกว้าง ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์ชีวิตของเด็กๆ

บนหนทางข้างหน้าแอนยังมีความฝัน ความฝันที่อยากเป็นศิลปินของเธอยังคงฉายชัดเสมอ แม้วันวานที่ผ่านมาไม่อาจเปลี่ยนแปลง แต่เธอแข็งแกร่งพอที่จะก้าวไปข้างหน้าโดยมีความฝันเป็นสิ่งหล่อเลี้ยง

กรณีที่ 5

ความเจ็บปวดที่ลึกสุดใจ

นัท (นามสมมติ) เกิดในครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์แบบ พ่อติดยาเสพติดและมักใช้ความรุนแรงกับคนในครอบครัว

นัทเล่าว่า เขาเคยพยายามฆ่าตัวตายตอนอายุ 15 ปี เพราะทนเห็นสิ่งที่พ่อทำกับแม่ และน้องๆ ไม่ไหว นัทกลายเป็นผู้ป่วยซึมเศร้า ต้องออกจากโรงเรียน และแม่ก็ทิ้งพวกเขาไป นัทในวัย 22 ปี ต้องใช้ชีวิตกับบาดแผลในใจ และคำถามที่วนเวียนถามตนเองซ้ำๆ

“พวกเราถูกทุบตีทุกวันจนเป็นเรื่องธรรมดา คนในชุมชนก็ยังมองผ่านเหมือนเดิม แต่สิ่งที่เปลี่ยนไปคือผมต้องอดทนมากขึ้น จะปกป้องน้องให้ได้”

นัทถูกค้นพบโดยทีมงานของหน่วยจัดการเรียนรู้ ที่มีเครือข่ายเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ที่สามารถทำให้เขารู้สึกวางใจได้

นัทจะเรียกทีมเหล่านี้ว่า ‘แม่’ การทำงานสำคัญของทีมคือการใช้กลไกชุมชน โดยสร้างอาสาสมัครที่มาจากภาคประชาสังคมต่างๆ พัฒนาเป็นทีมแกนนำระดับตำบล แกนนำเหล่านี้คือผู้มีใจโอบอ้อม เป็นมิตร พร้อมจะสร้างพื้นที่ปลอดภัยให้กับเด็กเปราะบาง รวมถึงคอยสอดส่องพฤติกรรมของผู้เป็นพ่อ ทำให้นัทไม่ต้องเผชิญกับความรุนแรงในครอบครัวอย่างที่ผ่านมา

นอกจากนี้ทีมทำงานยังสนับสนุนให้นัทได้ช่วยงานต่างๆ ในชุมชน และคาดหวังว่าจะป็นเป็นแกนนำเยาวชนรุ่นต่อไป นั่นทำให้นัทรู้สึกว่าคุณค่าและมีพลังมากขึ้นกว่าที่ผ่านมา

กรณีที่ 6

เยาวชนหญิงกับวัฒนธรรมปิตาธิปไตย สังคมมุสลิมชายแดนใต้

ภาพรวมของเยาวชนหญิงในพื้นที่หน่วยจัดการเรียนรู้ศูนย์ตาดีกาบาบองฮือแร ต.บาเจาะ อ.บันนังสตา จ.ยะลา มีรูปแบบการเรียนรู้ 2 ระบบ คือ ระบบสามัญและระบบศาสนา ทว่า กรณีเยาวชนหญิง ครอบครัวจะให้เรียนแค่พออ่านออกเขียนได้ เพราะเชื่ออีกไม่นานก็แต่งงานมีครอบครัว และทำหน้าที่ดูแลสามีและลูกเท่านั้น บางส่วนยังเชื่อว่า “เรียนสูงไป ก็ไม่ได้ใช้ประโยชน์อยู่”

ขณะที่เยาวชนหญิงสะท้อนว่า พวกเธอก็อยากที่จะเรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองสนใจ อยากมีอาชีพ อยากหาเลี้ยงตัวเอง โดยไม่ต้องรอแต่งงานแล้วให้สามีเลี้ยง ตามความเชื่อเดิมของคนในครอบครัว

การซ้อนทับทางความเชื่อ และวัฒนธรรมชายเป็นใหญ่ ผสมกับความยากจนของพื้นที่ จึงเป็นหนึ่งในเงื่อนไขที่ผลักไสเยาวชนหญิงออกจากระบบการศึกษาไปโดยไม่รู้ตัว

สุยา หรือ สุรียา ชายหนุ่มวัย 30 ต้นๆ เป็นเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองท้องถิ่น อีกบทบาทหนึ่งยังเป็นครูตาดีกาผู้ให้ความรู้ทางศาสนาแก่เยาวชน

สุยาพยายามที่จะเข้าถึงเด็กๆ กระตุ้นให้พวกเขากลับมาคิดถึงชีวิตและอนาคตตัวเองอีกครั้ง ทำให้เด็กๆ มองเห็นถึงความจริงใจและพร้อมให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ จนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น

ทุกวันนี้สุยาและทีมงานยังคงทำงานโดยเชื่อมต่อกับกรมส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร.) เพื่อส่งเสริมการฝึกทักษะอาชีพ และทำงานควบคู่ไปกับผู้นำทางศาสนา เพื่อพัฒนาให้เด็กๆ เข้าถึงการศึกษากีฬาที่หลากหลาย

กรณีที่ 7

ชีวิตที่ไม่อยากหวนดั้น

ท่ามกลางความซับซ้อนของเด็กนอกระบบการศึกษา ยังมีเด็กอีกกลุ่มที่บริบทชีวิตวนเวียนอยู่กับคำว่า ‘ความมั่นคงของรัฐ’

เรื่องราวของ ซาแง (นามสมมติ) ถูกบอกเล่าจากมูลนิธิเครือข่ายส่งเสริมคุณภาพชีวิตแรงงาน (LPN) เธอเกิดและโตในประเทศไทย แต่ไร้ซึ่งสิทธิทางการศึกษา

ซาแงเป็นลูกของหญิงแรงงานพม่าที่ จ.สมุทรสาคร เธอไม่มีพ่อ เธอเริ่มจำได้ว่า แม่พาเธอไปเร่ขายบริการให้ผู้ชายในชุมชนตั้งแต่ 5 ขวบ

มูลนิธิ LPN พบซาแงตอนอายุ 11 ปี ทำให้เธอได้เริ่มชีวิตใหม่ ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ฝึกทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ

เมื่ออายุ 18 ปี เธอเรียนจบ มีโอกาสกลับไปพม่าเพื่อหางานทำ ก่อนจะผจญชีวิตและย้อนกลับมาเมืองไทยอีกครั้ง ปัจจุบันเธอเป็นสามและเป็นพี่เลี้ยงในมูลนิธิ LPN คอยดูแลช่วยเหลือเด็กๆ ที่ประสบปัญหาเช่นเดียวกับเธอ

LPN คือ องค์กรที่ทำงานช่วยเหลือลูกหลานแรงงานข้ามชาติ โดยเชื่อว่าเด็กคือมนุษย์คนหนึ่ง และมนุษย์ทุกคนบนโลกใบนี้ควรได้รับโอกาส

กรณีที่ 8

ชุมชนตึตรา

บอย (นามสมมติ) อายุ 22 ปี เติบโตมากับตา ยาย และน้อง พ่อแม่ของบอยแยกทางกัน ทั้งเขาไว้กับตา ยาย เพียงลำพัง

“ผมเริ่มเป็นเด็กเดินยา ตอน ม.1 และขยับมาขายยาในโรงเรียน พอจบ ม.3 ตัดสินใจไม่เรียนต่อ เพราะอยากให้ น้องมีโอกาสได้เรียนมากกว่า ส่วนผมไปทำงานเป็นยามที่ จ.ระยอง”

เมื่อบอยย้ายกลับมาอยู่กับตา ยายอีกครั้ง ภาพจำที่คนในชุมชนมีต่อบอยคือเด็กค้ายาเสพติด ทำให้บอยเป็นคน แยกแยะของชุมชน

“สิ่งที่ผมต้องเจอคือ ชุมชนที่ไม่ต้อนรับ คนในชุมชนพูดถึงผมในทางไม่ดี ผู้ใหญ่บ้านพยายามไล่ผม กีดกันผม ออกจากหมู่บ้าน ทั้งที่ผมไม่ได้ยุ่งเกี่ยวกับยาแล้ว ผมถูกกีดกันจากงาน ไม่มีใครในชุมชนรับพวกผมเข้าทำงานเลย

“ผมก็แค่อยากได้โอกาส อยากให้ผู้ใหญ่เชื่อใจกันอีกสักครั้ง”

จนกระทั่งบอยถูกชักชวนเข้าร่วมโครงการช่วยเหลือเด็กนอกระบบของ กสศ. ทำให้ได้รับการพัฒนาทักษะชีวิต ในด้านต่างๆ จากชีวิตที่เคยถูกผลักไส สังคมตึตรา สู่วิถีที่มีผู้คนโอบรับ มีเพื่อน มีสังคมใหม่ ทำให้บอยได้รับการ พัฒนาตนเองหลายด้าน

กรณีที่ 9

มีอะไรซ่อนอยู่ในแพลนั้น

ปิ่น (นามสมมติ) เด็กชายอายุ 17 ปี ถูกทอดทิ้งจากทั้งพ่อและแม่ เติบโตตามลำพังโดยมีหน้าที่มีพฤติกรรม เกี่ยวข้องกับยาเสพติดเป็นผู้ปกครอง บ้านที่ไม่ได้เป็นพื้นที่ปลอดภัยทั้งทางร่างกายและจิตใจ บ้านที่เป็นเพียง ที่อยู่อาศัยทางกายเพียงเท่านั้น

ชีวิตของปิ่นอยู่กับวงจรค้ายาเสพติดและถูกนำกระทำความรุนแรงมาโดยตลอด จนวันหนึ่งปิ่นกล้าที่จะเผย ที่มาของรอยแผลบนร่างกายให้กับทีมงานโครงการ

“ผมอยากหางานทำครับ ผมไม่อยากส่งยาอีกแล้ว ผมต้องหาเลี้ยงชีพบ้าง”

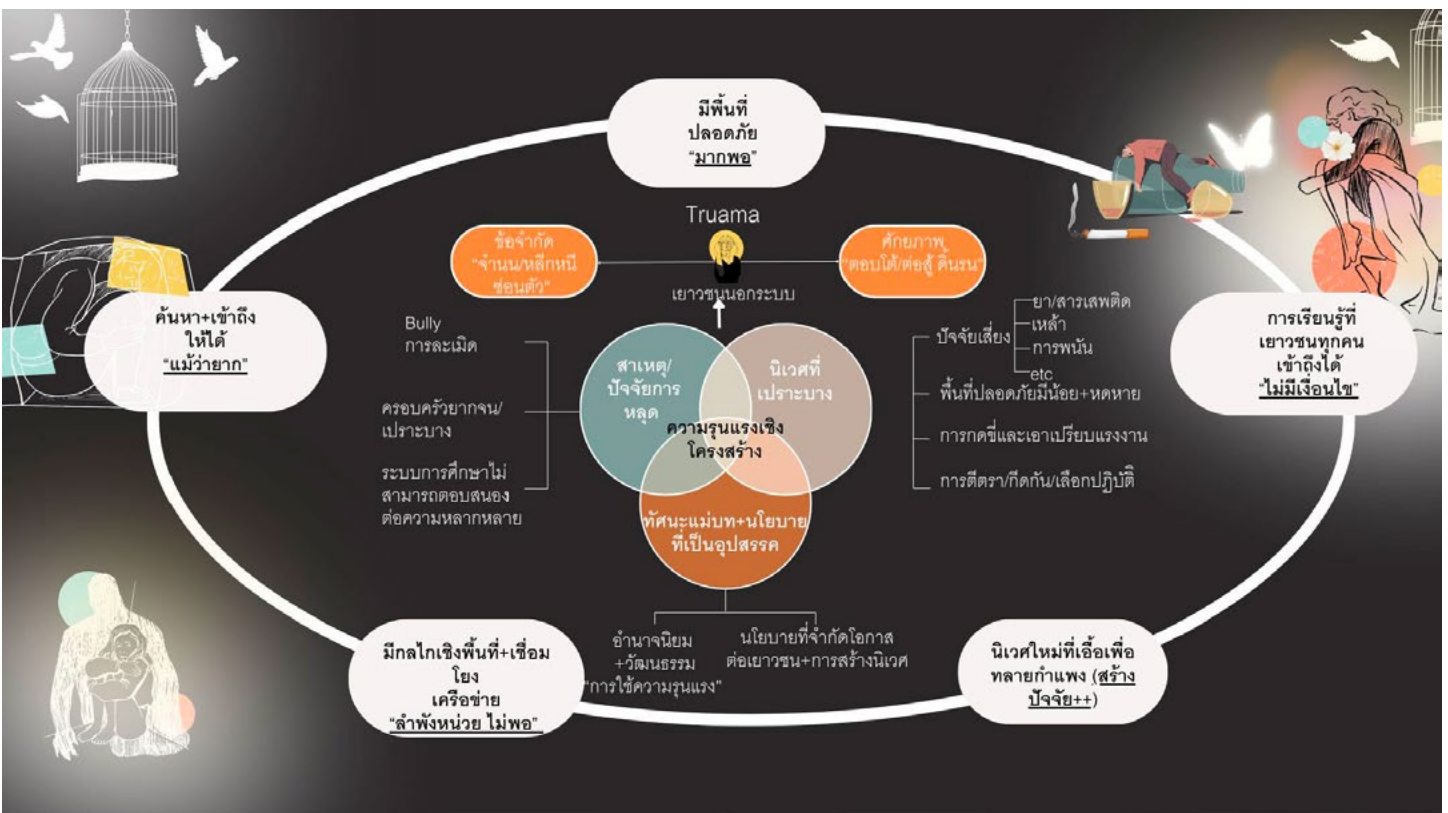
ปิ่นอยากมีชีวิตที่ดีขึ้น ทีมงานพยายามพาเขาไปสมัครงานในหลายแห่ง จนมีประตู่บานหนึ่งเปิดรับปิ่นเข้าทำงาน ที่ร้านอาหาร เขากลายเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจให้เพื่อนๆ ที่เคยมั่วสุมในบ้านให้ออกมาทำงานร่วมกัน

รอยแผลที่ซ่อนอยู่ในร่างกายของปิ่น เป็นเหมือนจุดปลดปล่อยให้ปิ่นได้รับการโอบกอดจากเพื่อนมนุษย์ที่ ปรารถนาจะเข้าใจและรับฟัง

หยุดความรุนแรงเชิงโครงสร้าง ร่วมออกแบบพื้นที่ปลอดภัยให้เด็กทุกคน

บทสรุปจาก 9 กรณีศึกษาข้างต้น นำมาสู่การถอดรหัสของคณะนักวิจัยเพื่อหาแนวทางช่วยเหลือ โดย **นเรศ สงเคราะห์สุข** รองผู้จัดการโครงการพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเยาวชนนอกระบบการศึกษา กสศ. กล่าวว่า ข้อค้นพบจากการทำงานร่วมกับภาคีวิชาการและภาคประชาสังคม 40 หน่วย กับเด็กเยาวชนกว่า 1,000 คน พบเหตุปัจจัยหลายหลากมิติที่ทำให้เด็กหลุดออกนอกระบบ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาครอบครัวยากจน เปราะบางบาดแผลทางใจ การถูกกลั่นแกล้งรังแก (bully) ระบบการศึกษาที่ไม่ตอบโจทย์ชีวิตจริง ทั้งหมดนี้สะท้อนออกมาให้เห็นในเชิงปรากฏการณ์ แต่สิ่งที่ซ่อนอยู่ใต้ภูเขาน้ำแข็งเหล่านั้นคือ ‘ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง’

“สังคมเราอยู่ในสภาวะที่ไม่พร้อมจะเข้าใจปัญหาของเด็ก ขณะเดียวกัน ระบบการศึกษาที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ก็ไม่สามารถตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงและความหลากหลายของของปัญหาที่เด็กกำลังเผชิญ เมื่อเด็กท้อ ไม่พร้อม หรือใช้ยาเสพติด โรงเรียนจำนวนไม่น้อยก็มีแนวโน้มที่จะผลักเด็กออกจากระบบ หรือแม้กระทั่งถูกตีตราจากสังคม”

นเรศกล่าวว่า ทุกวันนี้พื้นที่ปลอดภัยสำหรับเด็กมีจำกัดมาก เพราะเด็กถูกต้อนออกจากสังคมด้วยความรุนแรงเชิงนโยบาย ซึ่งองค์การสหประชาชาติ (UN) ชี้ว่า วิธีคิดและวิธีการใช้อำนาจในการแก้ปัญหา กลับยิ่งเป็นการสร้างปัญหาที่รุนแรงกว่าเดิม

“โจทย์สำคัญอยู่ที่ว่า ทำอย่างไรที่จะเข้าถึงตัวเด็ก ทำให้เด็กไว้ใจ แล้วสร้างกลไกให้เด็กเยาวชนนอกระบบการศึกษาสามารถส่งเสียงสะท้อนถึงปัญหาที่แต่ละคนเผชิญอยู่จริง เพื่อให้เราสามารถรวบรวมปัญหาและนำมาออกแบบแนวทางช่วยเหลือดูแลได้อย่างตรงจุด”

รองผู้จัดการโครงการพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเยาวชนนอกระบบการศึกษา กสศ. กล่าวด้วยว่า ในอนาคตต้องสลายคำว่า ‘ในระบบ’ และ ‘นอกระบบ’ เพื่อจะไม่ทำให้เด็กรู้สึกถูกผลักไสจนกลายเป็นคนนอกของสังคม สิ่งสำคัญคือต้องสร้างระบบนิเวศใหม่ของการเรียนรู้ สร้างพื้นที่ปลอดภัยที่คนในชุมชนมาร่วมกันออกแบบ เมื่อเด็กเริ่มรู้สึกปลอดภัย เด็กจะค่อยๆ เผยศักยภาพและความคิดสร้างสรรค์ ค้นพบความชอบความสนใจ หรือแสดงความถนัดในด้านต่างๆ ออกมาได้อย่างคาดไม่ถึง

กสศ. เสนอ 8 มาตรการจัดการศึกษายืดหยุ่น

พัฒนาพงษ์ ชุมะตัน ผู้ช่วยผู้จัดการ กสศ. เปิดเผยว่า จากการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายในท้องถิ่น มีกรณีศึกษาจำนวนมากชี้ให้เห็นว่า การทำความเข้าใจมีหลัง ความแตกต่างหลากหลายของเด็กแต่ละคนมีความสำคัญมากที่จะนำไปสู่การหาวิธีการที่ถูกต้องเหมาะสม เพื่อนำพาพวกเขากลับเข้าสู่ระบบการศึกษาอีกครั้ง

กรณีโคราช เราค้นพบน้องอายุ 17 ปี ที่อีกเพียง 3 วันจะจบ ม.3 แต่ปรากฏว่าป่วยจนต้องเข้าโรงพยาบาล ไม่สามารถไปสอบเพื่อจบการศึกษาได้ เนื่องจากครูไม่อนุญาตให้สอบ ทำให้เรียนไม่จบและต้องหลุดออกจากระบบการศึกษาไป จากกรณีนี้ชี้ให้เห็นว่า หากระบบการศึกษาประคองให้เด็กสามารถอยู่ในระบบต่อไปได้ ชีวิตของเด็กจะเปลี่ยนไปอีกฉากหนึ่ง

ไม่ไกลจากกรณีโคราชนัก น้องคนหนึ่งซึ่งเคยเป็นเด็กปกติได้รับวัคซีนจนมีความผิดปกติทางร่างกาย ไม่สามารถนั่ง ยืน เดินได้ ทำให้ไม่สามารถเข้าเรียนได้เหมือนเด็กปกติทั่วไป ตรงนี้ชี้ให้เห็นว่า หากระบบสาธารณสุขคู่ขนานพบน้องเร็วกว่านี้ น้องจะไม่เสียโอกาสทางการศึกษา

ล่องลงใต้มาที่จังหวัดราชบุรี น้องอีกคนเป็นเด็กที่มีการเรียนรู้ช้า มักจะถูกเพื่อนกลั่นแกล้ง (bully) ทำให้ไม่อยากไปโรงเรียน แต่น้องมีพรสวรรค์ด้านศิลปะและการตัดเย็บ ทางโรงเรียนจึงพยายามหาวิธีการที่เหมาะสมโดยจัดการศึกษา 1 โรงเรียน 3 รูปแบบ ทำให้น้องสามารถเข้าเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นได้ จากการเทียบโอนหน่วยกิตจากทักษะที่มี

อีกกรณีคือ เด็กเลี้ยงวัวที่ราชบุรี น้องคนนี้มีความสามารถในการทำการเกษตร แต่มีบาดแผลทางใจจากการถูกลองโทษที่โรงเรียนจึงไม่อยากไปเรียน เราจึงทำความเข้าใจและหาวิธีพาน้องกลับเข้าระบบการศึกษาอีกครั้งผ่านโครงการ 1 โรงเรียน 3 รูปแบบ ทำให้น้องสามารถมีรายได้จากการทำการเกษตรและได้รับการศึกษาไปพร้อมกัน บนเส้นทางการเรียนรู้แบบใหม่ที่ไม่ได้อยู่ในห้องเรียน

จากกรณีตัวอย่างข้างต้น ผู้ช่วยผู้จัดการ กสศ. เสนอแนวทางการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น เพื่อเป็นทั้งแนวทางป้องกันการหลุดจากระบบ และเป็นการพากลุ่มที่หลุดออกจากระบบการศึกษาไปแล้ว ให้กลับสู่เส้นทางพัฒนาตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมี 8 มาตรการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น ได้แก่

8 มาตรการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น

- สร้างหลักประกันโอกาสทางการศึกษา เพื่อป้องกันเด็กหลุดออกจากระบบการศึกษาด้วยทุนเสมอภาค อันเป็นหนึ่งในกลไกการดูแลช่วยเหลือ และประคองป้องกันให้เด็กเยาวชนกลุ่มยากจนด้อยโอกาสสามารถศึกษาอย่างต่อเนื่องได้จนจบการศึกษาภาคบังคับ
- ขยายตัวแบบการจัดการศึกษา '1 โรงเรียน 3 รูปแบบ' ให้ขยายครอบคลุม '1 โรงเรียน 1 อำเภอ'
- จัดตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้ผ่าน 'ศูนย์การเรียนรู้' ตามมาตรา 12 ที่เปิดโอกาสให้องค์กร ชุมชน หรือภาคเอกชนสามารถจัดการศึกษาได้
- ดำเนินการเพื่อลดอุปสรรคและทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นเหมาะสมกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล ร่วมกับศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร.)
- ดึงภาคีหน่วยงานในพื้นที่และสถาบันการศึกษาในพื้นที่ ร่วมสร้าง 'ตำบลต้นแบบ' พัฒนาเป็นตำบล Zero Dropout
- ใช้เทคโนโลยีช่วยอำนวยความสะดวกให้เกิดรูปแบบการเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา (Anywhere Anytime) เช่น โรงเรียนมือถือ (Mobile School)
- พัฒนาระบบสะสมหน่วยกิต 'Credit Bank' เพื่อรองรับการเทียบโอนวุฒิการศึกษาและคุณวุฒิวิชาชีพ
- บูรณาการระหว่างหน่วยงาน เพื่อสร้างการเรียนรู้บนเส้นทางอาชีพส่งเสริมการสร้างรายได้ หรือเป็นการเรียนรู้แบบ Learn to earn

ทั้ง 8 มาตรการ คือเครื่องมือที่นำมาใช้ภายใต้มาตรการ Thailand Zero Dropout เพื่อดึงเด็กเยาวชนกลับเข้าสู่ 'พื้นที่สว่าง' และมองหาหนทางผลักดันศักยภาพ ให้เด็กทุกคนเข้าถึงโอกาสอย่างเสมอภาคที่สุดตามบริบทของชีวิต

"ที่สำคัญเราต้องดึงศักยภาพของเด็กเหล่านี้ออกมาให้ฉายแสงมากที่สุด และอยากขอเน้นย้ำว่า เราไม่ได้ทำแบบสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ แต่เราคิดว่า จะอย่างไรให้ศักยภาพของเด็กเหล่านี้ กลับคืนมาสู่โลกของการเรียนรู้ได้อย่างสมบูรณ์ที่สุด" ผู้ช่วยผู้จัดการ กสศ. กล่าว

“ผมไม่อยากให้
พวกเขาารู้สึกว่าเป็น
เด็กที่ถูกลืมน”

เปิดหัวใจฟังเสียงของเด็ก
ที่ถูกเรียกว่านอกระบบ

เด็กทุกคนล้วนฝันถึงอนาคตในแบบของตัวเอง แต่ถ้าถูกปิดกั้นหรือขาดโอกาส ก็ยากที่จะนำพาชีวิตไปในเส้นทางที่เลือก เช่นเดียวกับ ‘กัน’ **บัณฑิตา มากบำรุง** ตัวแทนเด็กและเยาวชนที่กลับสู่เส้นทางการเรียนรู้ยืดหยุ่น วิทยาลัยที่มีทั้งศักยภาพและความฝัน แต่ชีวิตพลิกผันต้องหลุดออกจากระบบการศึกษา ด้วยปัญหาที่ตนเองไม่ได้ก่อ ขณะกำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ทว่าด้วยการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นและหัวใจที่เปิดกว้างของผู้ใหญ่หลายคน ทำให้ได้รับโอกาสกลับเข้าสู่เส้นทางการเรียนรู้อีกครั้ง

เมื่อชีวิตพลิกผัน ต้องออกจากโรงเรียนกลางคัน

‘กัน’ ฉายแววด้านการแต่งเพลงและเริ่มผลิตผลงานออกมาตั้งแต่เด็ก กระทั่งมัธยมปีที่ 2 มีค่ายเพลงติดต่อเซ็นสัญญาทำงานร่วมกันประมาณ 5 ปี ทำให้ช่วงเวลานั้นต้องเรียนด้วยทำงานไปด้วย และยังพ่วงบทบาทนักดนตรีไทยของโรงเรียน นอกจากนี้ยังรับหน้าที่สารวัตรนักเรียนตั้งแต่ชั้นมัธยมปีที่ 3 และได้เป็นประธานสารวัตรนักเรียนตอนอยู่ชั้นมัธยมปีที่ 5 แต่ด้วยเหตุการณไม่คาดคิดบางอย่าง ทำให้กันตัดสินใจรับผิดชอบด้วยการลาออกจากโรงเรียน “ตอนที่ออกมายังมีงานทำเลี้ยงชีวิตตัวเองและครอบครัวได้ เพราะยังอยู่ในสัญญากับค่ายเพลง ตอนนั้นคิดว่าถ้าหมดสัญญาจะทำงานเป็นฟรีแลนซ์ รับงานจากทุกค่ายเพลงและทุกคนที่มาจ้าง” แม้จะมีหนทางหารายได้เลี้ยงปากเลี้ยงท้องหล่อเลี้ยงครอบครัว แต่คำว่า ‘วุฒิการศึกษา’ ยังคงติดค้างในใจ และเริ่มเห็นว่าอาจสร้างปัญหาในอนาคต

กลับสู่เส้นทางการเรียนรู้ ด้วยรูปแบบการศึกษาที่ยืดหยุ่น

แม้จะค้นเจอความสนใจของตัวเอง แต่กับเส้นทางใหม่นี้ ‘วุฒิการศึกษา’ คือเงื่อนไขสำคัญที่จะเป็นตัวตัดสินว่าจะได้ไปต่อหรือไม่ ซึ่งกันบอกว่าตอนนั้นไม่คิดจะกลับเข้าสู่การศึกษาในระบบ โชคดีที่ได้เจอกับผู้ใหญ่ใจดีชี้เส้นทางแห่งโอกาสให้เขากลับที่จะฝันอีกครั้ง

“ปูแนะนำว่ามีโรงเรียน 4 ตารางวา ในจังหวัดอุดรดิตถ์ เปิดรับเด็กหลุดออกจากระบบการศึกษา รูปแบบการเรียนก็ไม่ซ้ำจำเจ ไม่ต้องนั่งอยู่ในห้องเรียน นั่งอยู่หน้ากระดานดำ เป็นการเรียนที่เปิดกว้างมาก และแม้พื้นที่ในการทำงานอาจไม่ได้กว้าง แต่พื้นที่การเรียนรู้กว้างมาก และเขาเปิดโอกาสให้กับเด็กทุกคน เขาไม่สนเรื่องวัย เรื่องเพศสภาพ เขาไม่ได้มาถามเราอะไรแบบนั้น เขาเห็นว่าเราเป็นแค่เด็กคนหนึ่ง”

หลังจากสมัครเข้าเรียนที่ศูนย์การเรียนรู้สถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อสังคม (โรงเรียน 4 ตารางวา) ซึ่งได้รับการสนับสนุนภายใต้โครงการพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเยาวชนนอกระบบการศึกษา กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) และได้รู้จักกับ ‘ครูดีก’ ชัชวาลย์ บุตรทอง กันพบว่าการเรียนรู้ที่นี่ไม่ได้มีแค่ ‘วิชาความรู้’ แต่ยังเติมเต็มด้วย ‘วิชาชีวิต’

แนวทางการจัดการเรียนรู้ของศูนย์การเรียนรู้แห่งนี้เปิดกว้างและยืดหยุ่นตามโจทย์ชีวิตของเด็กแต่ละคน โดยออกแบบให้สามารถนำประสบการณ์จากการทำงานและการทำกิจกรรมมาเทียบโอนแลกหน่วยกิตได้

“ผมเอาวุฒิ ม.3 ไปสมัคร แล้วเรียนได้วุฒิ ม.6 ภายใน 8 เดือน จากนั้นก็เตรียมเข้าสู่มหาวิทยาลัย ปัจจุบันนี้ผมได้ศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์”

เด็กทุกคนมีศักยภาพและความฝัน ขอเพียงโอกาสไม่ถูกปิดกั้น

ณ วันที่ต้องหลุดออกจากระบบการศึกษา แสงสว่างแห่งชีวิตก็ดูเหมือนจะเริ่มริบหรี่ลง แต่ด้วยรูปแบบการศึกษาที่ยืดหยุ่นทำให้ กัน-บัณฑิตา กลับสู่เส้นทางแห่งโอกาสอีกครั้งและกล้าที่จะฝันได้อย่างไร้ข้อจำกัด

“การศึกษาที่ยืดหยุ่นทำให้ผมมีโอกาสได้กลับเข้ามาเรียนอีกครั้ง ซึ่งทำให้เราต่อยอดความฝันเพิ่มเติมไปหลากหลายมาก อาจด้วยอายุ ทำให้เรายังมีเวลาได้คิดทบทวนตัวเอง และอนาคตหากเจอสิ่งที่สนใจ ก็เชื่อได้ว่ารอบตัวเรายังมีผู้ใหญ่ที่คอยสนับสนุน”

แม้ในชีวิตจะมีจุดพลิกผันที่ทำให้กันต้องออกจากโรงเรียนกลางคัน แต่วันนี้เขาสามารถลุกขึ้นมาสานฝันตัวเองอีกครั้งและยังเป็นกระบอกเสียงให้กับเด็กคนอื่น รวมถึงสร้างแรงบันดาลใจให้กับคนที่อาจกำลังไม่เห็นอนาคตของตนเอง

“หนูอยากเป็นครูสอนศาสนา”

ถึงแม้ความฝันจะชัดเจนแค่ไหน แต่ด้วยรูปแบบการศึกษาที่ไม่เอื้ออำนวยทำให้ **โลลา ไชยสุนทร** เด็กหญิงชาวมุสลิมเกือบต้องยุติความฝันของตัวเองลง กระทั่งเธอได้รับโอกาสทางการศึกษาอีกครั้งจากโครงการพัฒนาการเรียนรู้และศักยภาพให้เยาวชนมุสลิมด้วยการศึกษาที่เลือกได้ ณ ศูนย์การเรียนรู้มูลนิธิบ้านมะตุลฟิรเดาส์ เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร

“หนูไม่เคยทราบมาก่อนว่า เด็กอย่างเราจะเลือกหลักสูตรตามที่สนใจได้ วางแผนการเรียนรู้ ออกแบบการศึกษาของตัวเองให้สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นในพื้นที่ได้ ไม่รู้จริงๆ ว่าเราเลือกอะไรหลายๆ อย่างได้ คิดว่าเขามีอะไรให้เรียนก็เรียนไปตามนั้น”

หลังจากได้ก้าวเข้ามาสู่เส้นทางการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น โลลาพบกับอีกมิติของการศึกษาที่ส่งเสริมให้เด็กได้ตั้งคำถาม ค้นหาและตอบตัวเองให้ได้ว่า “ฉันอยากเป็นอะไร?” เมื่อคำตอบชัด วิธีการและเครื่องมือที่จะไปถึงจุดหมายย่อมชัดเจนเช่นกัน โดยคุณครูที่ศูนย์การเรียนรู้ จะออกแบบการเรียนการสอนโดยเน้นรายวิชาที่สอดคล้องกับเป้าหมายชีวิตของเด็กแต่ละคน

“ฉันอยากเป็นอะไร?”

เมื่อคำตอบชัด วิธีการและเครื่องมือที่จะไปถึงจุดหมายย่อมชัดเจน

การศึกษาที่ผู้เรียนสามารถออกแบบสิ่งที่อยากเรียนรู้ได้เอง เป็นกุญแจที่เด็กหลายคนอยากได้มาไขประตูสู่เส้นทางความฝัน โลลา เล่าว่าสิ่งที่ทำให้ทุกวันนี้เธอได้แสดงศักยภาพของตัวเองออกมาอย่างเต็มที่ก็เพราะว่าได้เลือกทุกอย่างเองให้ตอบใจเท่ากับสิ่งที่อยากเป็น นั่นคือการเป็นครูสอนศาสนา

“หนูตั้งใจที่จะใช้ความรู้ด้านภาษาอาหรับ ซึ่งเป็นภาษาแรกเริ่มในศาสนาของหนู มาแปลเรื่องราวต่าง ๆ ในประวัติศาสตร์ที่อยากรู้ และนำสิ่งที่ได้รู้มาสอนเด็ก ๆ ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลจนถึง ป.6 ในชุมชนหลังเลิกเรียน

“ตอนนี้หนูเข้าใจแล้วว่า ความตั้งใจศึกษาในสิ่งที่รักนั้นจะย้อนกลับมาสร้างความเปลี่ยนแปลงที่ดียิ่งขึ้นให้กับชุมชนได้ และจนถึงตอนนี้ หนูได้ทบทวนหลายเรื่องและคิดถึงอนาคต คิดว่าอยากเป็นครู และใช้ความรู้ช่วยพัฒนาชุมชนของเราให้มาอยู่และดีขึ้นอีกแรงหนึ่ง”

การศึกษาตามหลักสูตรมาตรฐานอาจเหมาะสมกับผู้เรียนกลุ่มหนึ่ง แต่กับอีกกลุ่มที่มีปัจจัยแวดล้อมแตกต่างกัน การได้เลือก ได้ออกแบบหลักสูตร ให้เข้ากับพวกเขาได้พอดี จึงขยายโอกาสได้มากกว่าจริงๆ ไม่เพียงแต่พวกเขาได้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา แต่พวกเขายังได้กลับเข้าสู่พื้นที่แห่งโอกาสที่จะมีอนาคตที่พวกเขาอยากให้เป็นด้วย

“ความรู้ที่ได้จากการเรียนที่เราารู้สึกจริงๆ จะเป็นเครื่องมือสำคัญที่พาเราไปถึงฝัน พาเราไปสูแสงสว่าง และมีกำลังใจที่จะสร้างพื้นที่ปลอดภัยสำหรับการเรียนรู้” โลลา ในวัย 18 ปี กล่าวอย่างมีความสุข

MONITORY REPORT

รายงานพิเศษกิจกรรมสำคัญของ กสศ.
และภาคีเครือข่ายการศึกษา

01

ดร.ประสาร ไตรรัตน์วรกุล ประธานกรรมการบริหาร กสศ. ได้รับ การยกย่องเป็นบุคคลผู้มีคุณูปการต่อการศึกษาชาติ ประจำปี 2568

วันที่ 16 มกราคม 2568 ดร.ประสาร ไตรรัตน์วรกุล ประธานกรรมการบริหารกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณและการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นบุคคลผู้มีคุณูปการต่อการศึกษาชาติ ประจำปี 2568 จากผลสำรวจเอกเพิ่มพูน ชิดชอบ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในโอกาสงานวันครู ครั้งที่ 69 พ.ศ. 2568 ซึ่งจัดขึ้นโดยคุรุสภา ภายใต้หัวข้อ “เรียนดี มีความสุข : ครูไทย ร่วมใจปฏิวัติการศึกษา สร้างเด็กฉลาดรู้ ฉลาดคิด ฉลาดทำ” ณ หอประชุมคุรุสภา กระทรวงศึกษาธิการ

การประกาศเกียรติคุณครั้งนี้เป็นการยกย่องการทำงานที่มีผลงานดีเด่นและส่งเสริมการศึกษาของชาติอย่างมีคุณภาพ โดยเฉพาะในการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและมีนวัตกรรมที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคม

ดร.ประสาร ไตรรัตน์วรกุล เป็นบุคคลที่มีผลงานสำคัญในการพัฒนาระบบการศึกษาไทย โดยเฉพาะในด้านการเสริมสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาและการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนอย่างยั่งยืน ท่านเป็นผู้ผลักดันการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและเสริมสร้างคุณภาพการศึกษา ซึ่งได้รับการบรรจุในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 มาตรา 54 ภายใต้การทำงานในฐานะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (กอปศ.) ซึ่งนำไปสู่การออก พ.ร.บ. กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. 2561

02

กสศ. เปิดงาน Equity Day ชวนสร้างพื้นที่ปลอดภัยและการเรียนรู้ ยืดหยุ่น ลดปัญหาเด็กหลุด

กสศ. เปิดงาน Equity Day ชวนสร้างพื้นที่ปลอดภัยเพื่อเด็กทุกคน กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อเด็กและเยาวชนที่เลือกเส้นทางการเรียนรู้ด้วยตัวเองจากโครงการ Thailand Zero Dropout ทั่วประเทศ มาแสดงศักยภาพ และความสามารถที่หลากหลาย เพื่อพิสูจน์ว่า หากสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ที่ดีให้กับเด็กแล้ว เด็กทุกคนสามารถพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

นายพัฒนพงษ์ สุขมะดัน ผู้ช่วยผู้จัดการ กสศ. กล่าวว่า ข้อมูลของคณะกรรมการขับเคลื่อนการแก้ปัญหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาให้กลายเป็นศูนย์ “Thailand Zero Dropout” ระดับชาติ ที่ กสศ. ทำหน้าที่เป็นเลขานุการ ระบุว่า จากความร่วมมือของทั้ง 11 หน่วยงานความร่วมมือ ปัจจุบันมีเด็กและเยาวชน 1,025,514 คนที่เคยไม่มีชื่อในระบบการศึกษาเมื่อปี 2566 ได้เข้าสู่ระบบการศึกษาแล้วจำนวน 304,082 คน หรือราว 30%

เด็กๆ เหล่านี้จะได้รับการช่วยเหลือ และส่งต่อด้วยระบบจัดการเป็นรายกรณี ทั้งด้านการศึกษา สุขภาวะ พัฒนาการ สภาพความเป็นอยู่ และสภาพสังคมสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น มีทางเลือก ตอบโจทย์ชีวิต ควบคู่กับการทำงานมีรายได้เสริมในระหว่างการศึกษา หรือ Learn to Earn

03

รองนายกรัฐมนตรี ร่วมกับคณะกรรมการชาติ ลงพื้นที่อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ชู 'โคราชโมเดล' ต้นแบบ 'Thailand Zero Dropout' ผ่าน 333 ท้องถิ่น ใน 32 อำเภอ

วันที่ 20 ธันวาคม 2567 นายประเสริฐ จันทรรวงทอง รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ในฐานะประธานคณะกรรมการขับเคลื่อนการแก้ปัญหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาให้กลายเป็นศูนย์ (Thailand Zero Dropout) ระดับชาติ หรือ คคค. พร้อมกับนางสาวณงนัทย์ ทิวไผ่งาม กรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรีในฐานะรองประธาน คคค. ลงพื้นที่เยี่ยมเยียนโรงเรียนหนองน้ำใส ตำบลหนองน้ำใส อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา เพื่อเดินหน้าผลักดัน 'โคราชโมเดล เด็กทุกคนต้องได้เรียน' โดยมี กสศ. ให้การต้อนรับ

รองนายกรัฐมนตรีและคณะได้ลงพื้นที่รับฟังการทำงาน พร้อมมอบนโยบาย Thailand Zero Dropout แก่หน่วยงานและองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น 333 แห่งในจังหวัดนครราชสีมา จากนั้นได้เยี่ยมชม 'ศูนย์ดิจิทัลชุมชนโรงเรียนหนองน้ำใส ลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำ' ตลอดจนรับฟังกรณีตัวอย่างการช่วยเหลือเด็กนอกระบบในพื้นที่ตำบลหนองน้ำใส

รองนายกรัฐมนตรีกล่าวถึงการทำงาน Thailand Zero Dropout ว่า ขอให้ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด และศึกษาธิการจังหวัด รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญกับการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน และให้ร่วมมือกับ กสศ. และสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (สคช.) ที่มีแพลตฟอร์ม EWE หรือ 'อี-วี' (E-workforce ecosystem) ในการพัฒนากำลังคนเพื่อความสามารถในการแข่งขันของประเทศ รวมถึงผลักดันให้เกิดระบบการเทียบโอนสมรรถนะเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชากรทุกช่วงวัย และเป็นมาตรการรองรับเด็กเยาวชนที่หลุดจากระบบการศึกษา

04

กรมราชทัณฑ์ร่วมจับมือ กสศ. พัฒนาโมเดลจัดการศึกษาให้ผู้ต้องขังใน 13 เรือนจำต้นแบบ มุ่งตอบโจทย์ความหลากหลายของผู้เรียน ดันทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพสู่สังคม

เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2567 พันตำรวจเอก ทวี สอดส่อง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นประธานการสัมมนาเชิงปฏิบัติการการพัฒนาการจัดการศึกษาผู้ต้องขังในเรือนจำต้นแบบการศึกษา โดยมี นายนิยม เดิมศรีสุข ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงยุติธรรม นางจิรภา สิ้นธุหนาว รองปลัดกระทรวงยุติธรรม นายสหกรณ์ เพ็ชรนรินทร์ อธิบดีกรมราชทัณฑ์ นายชาญ วชิรเดช รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ นายภัทร คำพิทักษ์ ที่ปรึกษากรมการบริหาร กสศ. ผศ.ดร.ปาริณา ศรีวินิชย์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ภาควิชาการ ด้านกฎหมาย กสศ. นางสาวนิสา แก้วแกมทอง รองผู้อำนวยการสำนักพัฒนาการเรียนรู้เชิงพื้นที่ กสศ. เข้าร่วม ณ โรงแรมแกรนด์ริชมอนด์ นนทบุรี

การสัมมนาเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อระดมความคิดเห็นในการจัดทำรูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสม และสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาให้แก่ผู้ต้องขัง โดยกรมราชทัณฑ์ได้ร่วมกับ กสศ. พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาผู้ต้องขัง ตลอดจนพัฒนาคุณภาพครูผู้สอน เพื่อสนับสนุนผู้ที่พลาดโอกาสทางการศึกษา โดยได้กำหนดให้เรือนจำ 13 แห่ง จากภูมิภาคต่างๆ ทั่วประเทศ เป็นเรือนจำต้นแบบ

พันตำรวจเอกทวี กล่าวว่าการศึกษาคือการเปลี่ยนแปลงมนุษย์ และเปลี่ยนสิ่งต่างๆ ให้ดีขึ้น จึงถือเป็นความท้าทายของกรมราชทัณฑ์ ในการออกแบบการจัดการศึกษา การเรียนรู้ ให้มีทักษะพื้นฐาน ทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต เพื่อคืนทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพให้มีโอกาสใช้ชีวิตในสังคม

05

กสศ. เปิดเวทีจัดการความรู้เพื่อการขับเคลื่อน โรงเรียนพัฒนาตนเอง (TSQM) ตั้งเป้า ‘School Zero Dropout’ พัฒนาเครือข่ายครูและโรงเรียน ดูแลช่วยเหลือเด็กเยาวชนไม่ให้ หลุดจากระบบการศึกษา

เมื่อวันที่ 13-15 ธันวาคม 2567 กสศ. จัดพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ‘การขับเคลื่อนโรงเรียนพัฒนาตนเอง’ หรือ Teacher and School Quality Movement (TSQM) โดยเชิญโรงเรียนในเครือข่ายจากทุกภูมิภาค มาร่วมนำเสนอชุดองค์ความรู้ และตัวอย่างความสำเร็จที่เป็นรูปธรรมจากพื้นที่ต้นแบบ สู่อการสร้างกลไกขับเคลื่อนวัตกรรมการเรียนรู้ อันเป็นเครื่องมือสำคัญของการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนทั้งระบบ ณ โรงแรมอมารี ดอนเมือง แอร์พอร์ต กรุงเทพฯ

ดร.ไกรยส ภัทราวาท ผู้จัดการ กสศ. บรรยายพิเศษเรื่อง ‘กลยุทธ์การขับเคลื่อนการทำงาน School Zero Dropout เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา’ ระบุว่าในปี 2566-2567 ที่ผ่านมามีสำนักงานพัฒนาคุณภาพครูและสถานศึกษา กสศ. ได้ดำเนินการสนับสนุนขบวนการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพโรงเรียน เพื่อให้เกิดการทำงานในระดับพื้นที่อย่างต่อเนื่อง สร้างกลไกความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน เพื่อเพิ่มโอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพของเด็กเยาวชน อันเป็นส่วนสำคัญของการสร้างหลักประกันโอกาสทางการศึกษา สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล

ดร.ไกรยส กล่าวว่า ที่ผ่านมามี กสศ. ได้ทำหน้าที่ชี้เป้ากลุ่มเป้าหมายและร่วมสร้างสรรคณวัตกรรมการพัฒนา พร้อมมุ่งขยายผลนวัตกรรมให้ครอบคลุมยิ่งขึ้น การขับเคลื่อนโรงเรียนพัฒนาตนเองจะทำให้เกิดข้อเรียนรู้ เกิดการพัฒนาแลกเปลี่ยนทั้งในเชิงพื้นที่และเชิงเครือข่าย ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงตัวเด็กเยาวชนอย่างเป็นรูปธรรม

06

‘ห้องเรียนระบบสอง’ นวัตกรรมศึกษายืดหยุ่นของโรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคม เพื่อตอบโจทย์บริบทชีวิตเด็กเสี่ยงหลุด และหลุดจากระบบการศึกษา

เมื่อวันที่ 17-18 ธันวาคม 2567 ‘โครงการห้องเรียนข้ามขอบ’ ภายใต้ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะวิทยาการเรียนรู้และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมูลนิธิสื่อชาวบ้าน (มะขามป้อม) สนับสนุนโดย กสศ. ได้จัด ‘เวทียุทธศาสตร์ออกแบบเส้นทางการศึกษาที่ยืดหยุ่นไร้รอยต่อ’ ณ โรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคม รัชมิ่งคลาสิก ต.ห้วยซ้อ อ.เชียงของ จ.เชียงราย โดยเชิญผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากชุมชน คณะครูและผู้บริหารโรงเรียนโดยรอบพื้นที่ มาร่วมกันแลกเปลี่ยนมุมมองและวางแนวทางการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่

เวทีนี้เป็นจุดเริ่มต้นของการสนทนาเชิงลึกเกี่ยวกับการศึกษาที่ยืดหยุ่น ซึ่งออกแบบมาเพื่อตอบสนองความต้องการของเด็กในชุมชน โดยเฉพาะกลุ่ม ‘เด็กระบบสอง’ ที่เผชิญข้อจำกัดทางเศรษฐกิจฐานะและโอกาสในการเติบโตด้านอื่นๆ แต่แท้จริงแล้วเด็กกลุ่มนี้กลับเติมไปด้วยศักยภาพที่รอการสนับสนุน

‘ห้องเรียนระบบสอง’ ของโรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคม ถูกคิดค้นขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้เด็กกลับมาโรงเรียนอีกครั้ง เป็นต้นแบบในการสร้างห้องเรียนที่ยืดหยุ่น สอดคล้องกับบริบทชีวิต

07

พะเยา ปิดตานี ระยอง เตรียมสำรวจ 'ทักษะพื้นฐานชีวิต' ประเมินความพร้อมเยาวชนและประชากรวัยแรงงานในระดับจังหวัด

เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2567 กสศ. ร่วมกับสถาบันวิจัยประชากรและสังคมมหาวิทยาลัยมหิดล จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเตรียมความพร้อมและกำหนดแนวทางการสำรวจภาคสนาม ตามโครงการประเมินและสำรวจทักษะและความพร้อมเยาวชนและประชากรวัยแรงงานในระดับจังหวัด (Provincial Adult Skill Assessment in Thailand: PASAT) ได้แก่ พะเยา ปิดตานี ระยอง เพื่อจัดทำข้อมูลทบทวนสถานการณ์ทางการศึกษาและแรงงานของจังหวัด โดยจะเริ่มสำรวจภาคสนามกับกลุ่มตัวอย่างจังหวัดละ 1,800 คน ในช่วงเดือนมกราคม-มีนาคม 2568

โครงการดังกล่าวเป็นการประเมินขีดความสามารถทักษะพื้นฐานชีวิตที่จำเป็นต่อการทำงาน การดำรงชีวิตและส่งผลกระทบต่อรายได้ โดยมี 3 องค์ประกอบ คือ 1. การอ่านออกเขียนได้ (literacy) 2. ทักษะด้านดิจิทัล (digital skill) และ 3. ทักษะสังคมและอารมณ์ (socio-emotional skill) โดยความร่วมมือระหว่าง กสศ. ธนาคารโลก และภาคีเครือข่าย เช่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม สำนักงานสถิติแห่งชาติ และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นต้น

นางสาวธันว์ธิดา วงศ์ประสงค์ ผู้อำนวยการสำนักพัฒนานวัตกรรมเพื่อสร้างโอกาสการเรียนรู้ กสศ. กล่าวถึงประโยชน์ของการสำรวจทักษะและความพร้อมเยาวชนและประชากรวัยแรงงานในระดับจังหวัดที่จะเชื่อมโยงกับผลการสำรวจระดับชาติ นำมาสู่การกำหนดทิศทางการพัฒนากำลังคนที่สุดคล้องกับบริบทจังหวัด

08

สอศ. ร่วมมือ กสศ. และธนาคารโลก เสริมสร้างทักษะทางสังคมและอารมณ์ในอาชีวศึกษา ยุกระดับศักยภาพแรงงานไทยรับมือศตวรรษที่ 21

เมื่อวันที่ 23 มกราคม 2568 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ร่วมมือกับ กสศ. และธนาคารโลก (World Bank) ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาแกนนำเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ทางสังคมและอารมณ์

การจัดประชุมครั้งนี้ เป็นการดำเนินงานต่อเนื่องจากผลสำรวจ "โครงการวิจัยสำรวจทักษะและความพร้อมของกลุ่มประชากรวัยแรงงานของประเทศไทย (Adult Skills Assessment in Thailand)" ภายใต้ความร่วมมือของ กสศ. ธนาคารโลก สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.) และคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งพบว่า เยาวชนและผู้ใหญ่ยังจำเป็นต้องเพิ่มศักยภาพของตนเอง เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างเต็มที่ เรียกว่า "ทักษะพื้นฐานชีวิต" ซึ่งประกอบด้วยทักษะด้านการอ่านออกเขียนได้ ทักษะด้านดิจิทัล และทักษะทางสังคมและอารมณ์ เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาทักษะพื้นฐานชีวิตของแรงงานไทย ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ขับเคลื่อนความสามารถในการแข่งขัน นวัตกรรม และความเป็นอยู่ที่ดีของแรงงาน

09

กสศ. ร่วมมือกับ คณะทันตมาตรศาสตร์ ม.รังสิต จัดโครงการทันตมาตรศาสตร์เคลื่อนที่ ใช้ระบบข้อมูล OBEC CARE คัดกรองสายตาเด็กจังหวัดสุพรรณบุรี

เมื่อวันที่ 21 มกราคม 2568 กสศ. ร่วมกับคณะทันตมาตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต จัดกิจกรรมคัดกรองสายตาศูนย์นักเรียนในโครงการทันตมาตรศาสตร์เคลื่อนที่ ภายใต้ความร่วมมือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุพรรณบุรี สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) เขต 5 ราชบุรี องค์การบริหารส่วนตำบลสองพี่น้อง และองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาจากมากกว่า 50 โรงเรียน ในอำเภอสองพี่น้องและพื้นที่ใกล้เคียงกว่า 300 คน เข้ารับการตรวจคัดกรองสายตาที่โรงเรียนบางลี่วิทยา อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี

ทั้งนี้ กสศ. โดยสถาบันวิจัยเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ได้ร่วมมือกับ สปสช. และสมาคมทันตมาตรแห่งประเทศไทย จัดโครงการ I SEE THE FUTURE เพื่อสร้างกลไกท้องถิ่นในการให้เด็กทุกคนเข้าถึงสิทธิด้านสุขภาพ โดยเฉพาะการตรวจคัดกรองและรักษาปัญหาสายตา เพื่อให้เด็กได้รับแว่นสายตาที่เหมาะสมและได้รับการรักษาทันเวลา

รวมกิจกรรม
กสศ. และภาคีหุ้นส่วน
เพื่อความเสมอภาค
ทางการศึกษา
เดือนธันวาคม 2567-
มกราคม 2568

กสศ

เชิญชวนสถานศึกษาร่วมสมัครรับรางวัล

EQUITY AWARD 2025

รางวัลเกียรติคุณสำหรับผู้สร้างความเสมอภาค

- รางวัล EQUITY INNOVATOR : นวัตกรรมความเสมอภาค
- รางวัล EQUITY CATALYST : สานพลังความเสมอภาค
- รางวัล EQUITY SUSTAINER : เสมอภาคอย่างยั่งยืน

เวลารับสมัคร ส่งผลงานได้ตั้งแต่วันที่ - 20 กุมภาพันธ์ 2568

ประกาศผลวันที่ 30 เมษายน 2568
สถานศึกษาที่ได้รับการคัดเลือกรับรางวัล จะมีโอกาสได้รับการพิจารณาสนับสนุนจาก กสศ. และภาคเอกชนเพื่อขยายผลต้นแบบการทำงานต่อไป

สมัครและติดตามรายละเอียดได้ที่
☎ : เพจการศึกษองานวิจัย/กสศ. กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา
☎ : Call Center 02-0795475 กด 1 (ในวันและเวลาดำเนินการ)
📧 : @ccthalland

สแกนเพื่อสมัคร

EQUITY AWARD 2025

รางวัลเกียรติคุณ สำหรับผู้สร้าง ความเสมอภาค

กสศ. ขอเชิญชวนทีมหน่วยกำกับติดตาม ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และคุณครูทุนเสมอภาค ร่วมส่งสถานศึกษาสมัครรับรางวัลเกียรติคุณสำหรับผู้สร้างความเสมอภาค 'EQUITY AWARD 2025'

รางวัลดังกล่าวจัดขึ้นเพื่อเสริมพลังให้กับครูผู้ลดความเหลื่อมล้ำและสร้างการเปลี่ยนแปลงต่อชีวิตเด็กให้มีโอกาสอย่างเสมอภาค โดยรางวัลแบ่งออกเป็น 3 ประเภทได้แก่

EQUITY INNOVATOR

รางวัลประเภททีม: นวัตกรรมความเสมอภาค
คือ สถานศึกษาที่ใช้ข้อมูลการคัดกรองสร้างนวัตกรรมลดความเหลื่อมล้ำ และสร้าง 'โอกาส' ให้กับเด็กนักเรียน

EQUITY CATALYST

รางวัลประเภททีม: สานพลังความเสมอภาค
คือ สถานศึกษาที่ประสานและเหนี่ยวนำความร่วมมือลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในพื้นที่

EQUITY SUSTAINER

รางวัลประเภททีม: เสมอภาคอย่างยั่งยืน
คือ สถานศึกษา หรือคณะทำงานที่สร้างความยั่งยืนและลดความเหลื่อมล้ำอย่างเป็นระบบ

สมัครได้ที่

<https://forms.gle/nJvVXNBZuMCC9Xw57>

ส่งผลงานตามลิงก์ใบสมัครได้ตั้งแต่วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2568
ประกาศผลวันที่ 30 เมษายน 2568

ติดตามความเคลื่อนไหวของ กสศ.
ได้ที่ <https://www.eef.or.th>

<https://www.facebook.com/EEFthailand>
<https://www.youtube.com/@EEFthailand>

ร่วมแสดงความคิดเห็น
หรือส่งข้อเสนอแนะมาได้ที่
content@eef.or.th

เด็กๆ นั้นก็เหมือนกับดอกไม้
ที่เติบโตขึ้นจากเมล็ดพันธุ์และ
สิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน บางครั้ง
อาจไม่แข็งแรง เติบโตช้าบ้าง
เร็วบ้าง

เราจะไม่ละทิ้ง หรือดูดาย
แต่ช่วยกันบำรุงรักษา รดน้ำ
พรวนดิน เติมน้ำ สร้าง
สิ่งแวดล้อมที่ดี เพื่อให้เมล็ดพันธุ์
หยิ่งรักแข็งแรง เติบโตเป็น
ดอกไม้ที่งดงาม

การบ่มเพาะให้เด็กคนหนึ่งเติบโต
ก็เช่นเดียวกับการปลูกดอกไม้
หน้าที่ของเราทุกคนในสังคม คือ
การร่วมกันสร้างสรรคระบบนิเวศ
ทางการเรียนรู้ พื้นที่ปลอดภัย
ทั้งทางร่างกายและจิตใจ โอบอุ้ม
พวกเขาและเธอด้วยความรัก
สนับสนุนให้เด็กทุกคนที่มีความ
แตกต่างหลากหลาย และไม่ว่าจะ
มีข้อจำกัดใดในชีวิต ก็สามารถ
เติบโต พัฒนาตัวเองได้อย่างเต็ม
ศักยภาพ เป็นตัวของตัวเองใน
แบบที่ดีที่สุด

กองทุนเพื่อความเสมอภาค
ทางการศึกษา (กสศ.) เชื่อมมั่นใน
ศักยภาพของเด็กทุกคน